

GUIA PER A DETECTAR ELS PRONOMS FEBLES

Ja hem estudiat els pronoms febles, però quan arriba l'hora d'aplicar els coneixements als exercicis de les proves de certificació, ens atabalem. Recordem que en els exàmens ens ofereixen un text amb un buit i tres opcions de resposta i hem de triar la correcta. Sabem que un pronom feble substitueix informació que ja hem dit o que sabem que vindrà després; tanmateix, no sempre ens resulta senzill veure a què fa referència el pronom en aquest tipus d'exercicis. Per això, us oferim una guia breu que complementa el temari estudiat i que ens proposa trucs i estratègies per a aconseguir superar l'exercici.

QUADRE RESUM DELS PRONOMS

QUÈ PREGUNTEM AL VERB?	FUNCIÓ	PISTES	PRONOMS	REMARQUES
QUÈ?	CD	ART., POSS., DEM., NOM PROPI NO RES, QUANTIFICADORS ORACIÓ, AIXÒ, ALLÒ, AÇÒ	EL, LA, ELS, LES, L'... EN, N', -NE, 'N HO, -HO	REGLES APOSTROFACIÓ ES MANTÉ QUANTIFICADOR
A QUI? PER A QUI?	CI		LI, ELS, -LI, -LOS, 'LS	INVARIABLES
QUÈ? COM?	ATRIBUT	VERBS COPULATIUS: SER, ESTAR, SEMBLAR, PARÉIXER	HO, -HO	
RESTA DE CASOS	CC, CRÈG, CN, CPREDICATIU	QUALSEVOL PREPOSICIÓ, ADVERBI O SN PREPOSICIÓ DE FER-SE, DIR-SE, ELEGIR, NOMENAR	HI, -HI EN, N', -NE, 'N	SEMPRE CC MANERA

No cal complicar-se amb les funcions. El CD i el CI són fàcils de detectar amb les preguntes i l'atribut s'identifica amb els verbs copulatius. Així doncs, en la resta de casos tindrem els adverbials HI/EN.

DE SOBTE,
DE GAIDÓ,
DE REÜLL, DE
PRESSA...

PRONOMS HABITUALS EN LES PROVES

Els pronoms que apareixen amb més freqüència en les proves de certificació són els pronoms HI/EN quan fan de complements circumstancials, de règim, predicatius o del nom. Una manera senzilla de detectar si va o no un d'aquests pronoms és tractar de continuar la informació després del verb. Si després del verb hi ha alguna cosa pendent (un complement, una informació que es pot continuar), necessitem un pronom.

La neu va caure amb tanta intensitat que tots en van ser conscients.

→ Es pot continuar: "ser conscients d'alguna cosa". Per això fem servir en.

En canvi, si no hi ha res més a afegir després del verb, no cal cap pronom especial (tan sols podem trobar reflexius o impersonal "es").

La neu va caure amb tanta intensitat que es va decretar l'estat d'emergència.

→ No puc continuar amb "de... / en... / a...", així que sols va amb es.

És important tindre en compte que hem de tractar de continuar la frase amb el verb més pròxim al buit del pronom, independentment de si hi ha un altre verb en l'oració.

COM HO SOLUCIONE EN UN TEXT AMB BUI TS?

Imaginem que en una prova de certificació ens plantegen un buit amb pronoms en el següent fragment:

L'Ajuntament va proposar retallar el pressupost destinat a cultura. Molts veïns van considerar que aquella mesura era injusta i immediatament _____ van negar. De fet, van organitzar reunions i manifestacions per deixar clar que no acceptarien la proposta.

- a) es b) se'n c) s'hi

- ➔ Primer de tot, detectem el verb amb el qual va el pronom feble. En aquest cas 'van negar', és a dir, 'negar-se'.
- ➔ Després, tractem de continuar la frase després del verb: Molts veïns van considerar que aquella mesura era injusta i immediatament _____ van negar _____. Podríem continuar amb 'es van negar a alguna cosa'.
- ➔ En darrer lloc, apliquem les regles de substitució. Com que l'element no és ni un CD, ni un CI, ni té un verb copulatiu, sabem que és del grup HI/EN. Per tant, tenint en compte que la preposició que l'encapçala és A, ja podem saber que es tracta del pronom HI. L'opció correcta és la c) s'hi.

VERBS AMB PREPOSICIONS

Moltes vegades no veiem clar que és "una informació que continua" perquè no acabem de detectar com continuar després del verb. Per això, és útil tindre en compte la preposició que segueix després d'alguns verbs que trobarem en el llistat que es mostra a continuació:

• accedir a	• renunciar a	• adonar-se de	• creure en
• atrevir-se a	• resignar-se a	• dubtar de	• pensar en
• contribuir a	• trobar-se amb	• penedir-se de	• afanyar-se en
• dedicar-se a	• amenaçar amb	• riure's de	• confiar en
• jugar a	• oposar-se a	• enamorar-se de	• entossudir-se en
• limitar-se a	• avenir-se amb	• guardar-se de	• recordar-se de
• negar-se a	• comptar amb	• informar de	• implicar-se en
• obligar a	• conformar-se amb	• oblidar-se de	• influir en
• procedir a	• col·laborar amb	• parlar de	• vacil·lar en
• referir-se a	• acomiadar-se de	• queixar-se de	• atabalar-se per
• optar per	• amoïnar-se per	• interessar-se per	• preocupar-se per

En alguns casos està dins d'una expressió fixa (no sols amb un verb) i cal contemplar-la globalment:

• ser conscient de	• estar segur de
• fer una lectura de	• tindre interès en
• estar d'acord amb	• anar amb compte amb
• fer-se càrrec de	• tindre dret a

Si coneixem els verbs i les expressions, és molt més fàcil saber com continuar la frase:

Molts alumnes hi tenen interès perquè els pot ajudar a aprovar l'examen.
(= "Tenen interès en el curs").

Els veïns se'n van queixar perquè el soroll era insuportable.
(= "Es van queixar del soroll").

ALTRES CASOS HABITUALS

En les proves de llengua també solen aparèixer altres qüestions relacionades amb l'ús dels pronoms que és recomanable tindre en compte:

VERB HAVER-HI

El verb haver pot funcionar de tres maneres molt diferents i, de vegades, cal posar el pronom hi (haver-hi), mentre que en altres casos no.

➡ Haver-hi = “existir, trobar-se”

Funciona com a verb principal i sempre porta el pronom hi incorporat, no es pot elidir.

✓ Hi havia molta gent al concert. ✗ Havia molta gent al concert.

➡ Haver de = “tenir obligació de”

No porta pronom quan funciona com a perífrasis d'obligació.

✓ Demà hauré de treballar. ✗ Demà hi hauré de treballar.

➡ Haver com a auxiliar (per a formar temps compostos)

No porta pronom. Sempre va davant d'un participi.

✓ He fet els exàmens. ✗ Hi he fet els exàmens.

TRUC

En les proves, la combinació n'hi (en + hi) només apareix quan hi ha el verb haver-hi i volem expressar quantitat o partitiu (De llibres, n'hi havia molts./ A la reunió n'hi haurà pocs). Si no trobem el verb en el text, cal rebutjar aquesta opció.

COMPLEMENTES DISLOCATS

Quan un complement apareix separat del verb (al principi o al final de l'oració), cal reprendre'l amb un pronom feble dins de l'oració. En els exàmens es pot identificar fàcilment perquè posen la coma amb el complement i deixen el buit al costat de la coma. Els complements que solen aparèixer són:

➡ Complement de règim → verbs que porten preposició (parlar de, preocupar-se de, adonar-se de...).

D'aquest tema, en parlarem després. / En parlarem després, d'aquest tema.

➡ Partitiu (de + quantitat) → amb verbs de consum, quantitat o manca.

De pa, no en queda gens. / No en queda gens, de pa.

➡ Circumstancial (normalment lloc) → locatiu.

A la reunió, hi vaig assistir ahir. / Hi vaig assistir ahir, a la reunió.

QUANTIFICADORS I PRONOMS EN

Quan hi ha un quantificador partitiu (expressant quantitat o part d'un tot), cal posar-hi el pronom en. El pronom repren allò de què hi ha quantitat. Així que si veiem paraules com molt, poc, massa, gens, cap, alguns, uns quants..., cal pensar immediatament en en.

N'he llegit molts. (= He llegit molts llibres.) / En conec uns quants. (= Conec uns quants amics.) / No en queda gens. (= No queda gens de pa.) / N'has comprat massa. (= Has comprat massa roba.) / En van aprovar pocs. (= Van aprovar pocs alumnes.)

PLEONASME AMB RELATIUS

El pleonasme és la repetició innecessària d'un element. En aquest cas, es produeix quan posem un pronom feble amb una oració de relatiu, encara que el relatiu ja fa la funció de complement. En les proves, cal que ens fixem que si hi ha relatiu, allò més segur és que no calga pronom.

✗ El tema del qual en vam parlar.

✓ El tema del qual ∅ vam parlar

✗ La casa a la qual hi anàvem de vacances era molt gran.

✓ La casa a la qual anàvem de vacances era molt gran.

I. Completa la frase amb l'expressió adequada de les següents:

en alguna cosa

amb alguna cosa

a alguna cosa

d'alguna cosa

- Sempre ha confiat _____.
- El professor va parlar _____.
- Al final de la reunió, molts s'havien adonat _____.
- No m'he de preocupar _____.
- L'Ajuntament es va comprometre a fer-se càrrec _____.
- Després de debatre molt, tots van estar d'acord _____.
- Durant l'assemblea, Maria es va queixar _____.
- Els estudiants es van oposar _____.
- Quan va acabar l'examen, el xiquet es va oblidar _____.
- Després de molt de temps dubtant, finalment ens vam decidir _____.

2. Completa amb el pronom feble adequat, fixa't que són quasi les mateixes frases que en l'exercici anterior:

- Sempre _____ ha confiat, perquè sap que li donarà bons resultats.
- El professor _____ va parlar durant tota la classe.
- Al final de la reunió, molts se _____ havien adonat.
- No me _____ he de preocupar abans d'hora.
- L'Ajuntament es va comprometre a fer-se _____ càrrec.
- Després de debatre molt, tots _____ van estar d'acord.
- Durant l'assemblea, la Maria se _____ va queixar.
- Els estudiants s' _____ van oposar.
- Quan va acabar l'examen, el xiquet se _____ va oblidar.
- Després de molt de temps dubtant, finalment ens _____ vam decidir.

de → en
a
amb → hi
en

3. Completa amb el pronom feble adequat (o deixa buit si no cal):

- Va ploure tant que finalment _____ van suspendre les classes.
- Encara que semblava fàcil, ningú no se _____ havia recordat després.
- El professor _____ va explicar les normes molt clarament als alumnes.
- No _____ queda gens, de llet a la nevera.
- A la reunió, _____ van parlar llargament.
- Després de molts dubtes, finalment ens _____ vam decidir.
- Tots _____ van estar d'acord sense discutir gaire.

4. Completa amb el pronom feble adequat:

- Encara que tothom dubtava, ell sempre _____ ha estat segur.
- Hem presentat el curs i molts alumnes _____ tenen interès perquè els pot ajudar a aprovar.
- Conduint de nit, _____ cal anar amb compte.
- Si parlem de l'habitatge, els ciutadans _____ tenen dret segons la Constitució.
- Després de veure el documental, tots _____ van ser conscients.
- Després del debat, tots _____ van estar d'acord.

5. Tria l'opció correcta:

1. Tot i que li havien oferit un lloc molt ben pagat, finalment Pau ____ va renunciar sense dubtar-ho.
a) hi b) en c) Ø
2. Després de la decisió del tribunal, l'acusat ____ va conformar i no va recórrer la sentència.
a) es b) s'hi c) se'n
3. Quan tornava de l'institut, casualment ____ va trobar amb uns amics de la infància.
a) se'n b) s'hi c) es
4. Van anunciar que volien construir una carretera, però tots els veïns ____ van oposar.
a) se'n b) s'hi c) es
5. Malgrat les diferències, al final els dos companys ____ van resignar i van continuar treballant junts.
a) se'n b) s'hi c) es
6. Laura és bona amiga: sempre ____ pots comptar en moments difícils.
a) en b) hi c) Ø

6. Subratlla 'opció correcta per als textos següents. Recorda que no cal pronom si no podem 'continuar' l'oració:

Durant l'assemblea, alguns estudiants van plantejar canviar el reglament del centre. Molts companys es/se'n/s'hi van oposar, mentre que d'altres van preferir no pronunciar-se. Un grup reduït va proposar noves activitats i de seguida es/s'hi/se'n van dedicar amb entusiasme. Però alguns no van tardar a queixar-se/se'n/s'hi de les dificultats organitzatives i fins i tot uns quants se'n/s'hi/es van riure, com si el projecte fora una pèrdua de temps.

Quan es va presentar el nou pla d'estudis, molts professors no es/se'n/s'hi van atrevir a opinar obertament. El director va procedir a llegir cada punt i va informar-se/-se'n/s'hi detalladament. En un moment determinat, un professor es/se'n/s'hi va referir a un canvi que considerava negatiu. De fet, molts alumnes ja s'hi/ se n' / s'havien adonat perquè ja ho havien comentat entre ells. Tot i això, altres estudiants hi/en/Ø dubtaven i preferien esperar abans de fer cap valoració.

Després de la reunió del consell escolar, el president va optar per ajornar la decisió. Alguns pares no hi/n'/Ø estaven d'acord, però finalment s'hi/es/se'n van resignar. Una mare va recordar que l'escola havia de comptar amb més recursos i que, sense mitjans, no seria possible avançar. Algun alumne, en canvi, es/ s'hi/ se'n va conformar amb la situació i va decidir no amoïnar-se/-se'n/-s'hi més.

L'equip de futbol local havia perdut diversos partits i molts aficionats ja es/s'hi/se'n penedien d'haver confiat tant en l'entrenador. Altres, en canvi, continuaven creient-hi/-ne/Ø i esperaven que l'equip es recuperara. Els jugadors també Ø/hi/n'eren conscients i alguns es/s'hi/se'n van dedicar en cos i ànima, entrenant cada dia. Però n'hi havia que només es limitaven a jugar un poc, sense posar-ne/-hi/Ø massa interès.

7. Completa el verb haver amb o sense hi:

1. A la reunió d'ahir ____ havia més de cinquanta persones.
2. Si vols aprovar, ____ hauràs de treballar molt més.
3. Quan vaig arribar, ja ____ havien començat a parlar de l'assumpte.
4. A l'armari no ____ ha cap jaqueta d'hivern.
5. El director li va dir que ____ havia de lliurar l'informe abans del divendres.
6. En aquell poble petit només ____ havia una botiga de queviures.
7. Quan vaig veure la pel·lícula, ja ____ havia llegit el llibre.
8. Aquesta vesprada ____ ha de fer-se una reunió d'urgència.
9. ____ haurà moments per fer preguntes durant la conferència.
10. Quan vam arribar a la meta, ja ____ havien acabat la cursa quasi tots els participants.

8. Completa amb el pronom correcte (fixa't en la frase amb coma):

- De llibres, ____ vaig llegir molts aquest estiu.
- No ____ van comprar gaires, de pomes, perquè eren molt cares.
- De problemes, ____ hem tingut uns quants, però tots tenen solució.
- D'aquella qüestió, ____ van parlar durant hores.
- A aquest projecte, ____ van dedicar amb molta energia.
- Del professor, tothom ____ recordava amb afecte.
- A la reunió, ____ van assistir tots els professors.
- Al poble, no ____ queda ningú a les nits d'hivern.
- Allí, no ____ tornaré mai més.
- Amb la pedra, ____ va trencar la closca.

9. Tria l'opció correcta:

1. El llibre ____ vaig comprar ahir és molt interessant.
a) que el b) que c) que en
2. La persona ____ vaig telefonar no em va contestar.
a) a qui li b) a qui c) a qui hi
3. Els companys ____ vaig parlar durant la reunió no hi estaven d'acord.
a) amb els quals en b) amb qui c) amb els quals hi
4. El problema ____ vam parlar va quedar sense resoldre.
a) del qual en b) del qual c) de què en
5. El poble ____ vivia la meua àvia era molt menut.
a) en el qual hi b) en el qual c) on hi

10. Completa amb el pronom adequat (o deixa buit si no cal):

1. Vaig veure molts estudiants i només ____ conec uns quants.
2. He trobat uns quants llibres nous, però no ____ he agafat cap.
3. Els periòdics que ____ vaig comprar ahir són molt interessants.
4. He llegit alguns articles nous i ____ vaig trobar un de molt interessant sobre el canvi climàtic.
5. He rebut moltes ofertes de treball i ____ acceptaré una molt prompte.
6. Els amics que ____ van acompanyar al viatge encara riuen de l'experiència.
7. Vaig passar tres hores estudiant en la biblioteca, però vaig aprofitar- ____ poques.

II. Tria l'opció correcta:

1. En aquell moment, la ciutat va créixer ràpidament i ____ van arribar molts immigrants.

- a) hi
- b) en
- c) Ø

2. A la proposta, ____ van sumar d'altres idees dels estudiants.

- a) s'hi
- b) se
- c) en

3. Durant el sopar, alguns convidats van fer preguntes molt complexes, però de senzilles ____ van fer poques.

- a) hi
- b) en
- c) Ø

4. L'obra que ____ van representar ahir al teatre era una adaptació moderna d'un clàssic.

- a) Ø
- b) en
- c) la

5. Al poble antic, ja no ____ queda cap comerç obert.

- a) hi
- b) en
- c) Ø

6. Reespecte al problema, el director ____ va adonar i va buscar una solució.

- a) es
- b) se'n
- c) s'hi

7. En el text llegit, es descriuen alguns errors ortogràfics i també ____ corregeixen amb exemples.

- a) es
- b) s'hi
- c) se'n

8. Quan va sonar l'alarma, tots els treballadors ____ van haver d'eixir corrents.

- 1. a) Ø
- 2. b) en
- 3. c) hi

12. Subratlla l'opció correcta de les tres opcions proposades:

Era una vesprada de primavera i al centre cívic del barri Ø/hi/n'hi havia un ambient animat: molts joves hi entraven i hi/en/s'hi sortien constantment. Alguns, després d'assistir a un taller, en/hi/Ø van aprofitar per quedar-se a estudiar a la biblioteca, mentre que d'altres només hi/en/Ø van fer ús uns minuts per demanar informació.

De propostes culturals, els organitzadors n'hi/n'hi havien preparades moltes, però encara en/hi/Ø faltaven algunes per confirmar. El director del centre, a aquest projecte, li/hi/en va dedicar bona part del seu discurs i els assistents, de seguida, en/hi/n'hi van estar d'acord.

Durant la reunió, el regidor va parlar llargament de les activitats de música, però al problema de la falta de pressupost no es/se'n/s'hi va referir. Alguns assistents es van adonar de les dificultats i fins i tot uns quants es/se'n/s'hi van queixar. D'altres, més optimistes, van assegurar que sempre Ø/hi/en podien comptar amb ells per a qualsevol ajuda.

Les activitats que es/n'hi/en van presentar aquell dia van tindre una gran acollida. L'obra de teatre, especialment, va agradar a molts, encara que uns pocs es/se'n/s'hi van riure de l'estil massa arriscat. De tot plegat, en/Ø/hi van parlar als passadissos durant una bona estona.

Quan va acabar la jornada, molts estudiants es van acomiadar del professor i li/hi/en van agrair la dedicació. Els organitzadors, abans de marxar, hi/ho/Ø van haver d'arreglar tot el material i, cansats, van pensar que no en/els/els en quedava gaire energia.

SOLUCIONARI

1. Completa la frase amb l'expressió adequada de les següents:

en alguna cosa amb alguna cosa a alguna cosa d'alguna cosa

- Sempre ha confiat **en alguna cosa** (confiar en).
- El professor va parlar **d'alguna cosa** (parlar de).
- Al final de la reunió, molts s'havien adonat **d'alguna cosa** (adonar-se de).
- No m'he de preocupar **d'alguna cosa** (preocupar-se de).
- L'Ajuntament es va comprometre a fer-se càrrec **d'alguna cosa** (fer-se càrrec de).
- Després de debatre molt, tots van estar d'acord **amb alguna cosa** (estar d'acord amb).
- Durant l'assemblea, Maria es va queixar **d'alguna cosa** (queixar-se de).
- Els estudiants es van oposar **a alguna cosa** (oposar-se a).
- Quan va acabar l'examen, el xiquet es va oblidar **d'alguna cosa** (oblidar-se de).
- Després de molt de temps dubtant, finalment ens vam decidir **a alguna cosa** (decidir-se a).

2. Completa amb el pronom feble adequat, fixa't que són quasi les mateixes frases que en l'exercici anterior:

- Sempre hi ha confiat, perquè sap que li donarà bons resultats. → **confiar en...** (pronon HI).
- El professor en va parlar durant tota la classe. → **parlar de...** (pronon EN).
- Al final de la reunió, molts se'n havien adonat. → **adonar-se de** (pronon EN).
- No me n'he de preocupar abans d'hora. → **preocupar-se de** (pronon EN).
- L'Ajuntament es va comprometre a fer-se'n càrrec. → **fer-se càrrec de...** (pronon EN).
- Després de debatre molt, tots hi van estar d'acord. → **estar d'acord amb...** (pronon HI).
- Durant l'assemblea, la Maria se'n va queixar. → **queixar-se de...** (pronon EN).
- Els estudiants s'hi van oposar. → **oposar-se a...** (pronon HI).
- Quan va acabar l'examen, el xiquet se'n va oblidar. → **oblidar-se de...** (pronon EN).
- Després de molt de temps dubtant, finalment ens hi vam decidir. → **decidir-se a...** (pronon HI).

3. Completa amb el pronom feble adequat (o deixa buit si no cal):

- Va ploure tant que finalment es van suspendre les classes. Es (passiva-reflexa: es van suspendre les classes).
- Encara que semblava fàcil, ningú no se'n havia recordat després. Se'n (recordar-se de).
- El professor Ø va explicar les normes molt clarament als alumnes. Ø (verb transitiu amb CD i CI explícits: El professor va explicar les normes als alumnes → no cal pronom).
- No en queda gens, de llet a la nevera. En (gens de llet → quantificador i element amb coma desplaçat).
- Encara, en van parlar llargament. En (parlar de).
- Després de molts dubtes, finalment ens hi vam decidir. Ens hi (decidir-se a).
- Tots hi van estar d'acord sense discutir gaire. Hi (estar d'acord amb).

4. Completa amb el pronom feble adequat:

- Encara que tothom dubtava, ell sempre n'ha estat segur. N' (estar segur de)
- Hem presentat el curs i molts alumnes hi tenen interès perquè els pot ajudar a aprovar. Hi (tindre interès en).
- Conduint de nit, hi cal anar amb compte. Hi (anar amb compte amb).
- Si parlem de l'habitatge, els ciutadans hi tenen dret segons la Constitució. Hi (tindre dret a).
- Després de veure el documental, tots en van ser conscients. En (ser conscients de).
- Després del debat, tots hi van estar d'acord. Hi (estar d'acord amb).

5. Tria l'opció correcta:

1. Tot i que li havien ofert un lloc molt ben pagat, finalment Pau hi va renunciar sense dubtar-ho.
a) **(hi)** b) en c) Ø **Renunciar al treball (pronon HI).**

2. Després de la decisió del tribunal, l'acusat ____ va conformar i no va recórrer la sentència.
a) es b) **s'hi** c) se'n **Conformar-se amb la decisió (pronon HI).**

3. Quan tornava de l'institut, casualment ____ va trobar amb uns amics de la infància.
a) se'n b) s'hi c) **és** **No necessitem pronom hi/en, ja que apareix amb qui es va trobar.**

4. Van anunciar que volien construir una carretera, però tots els veïns ____ van oposar.
a) se'n b) **s'hi** c) es **Oposar-se a la construcció (pronon HI).**

5. Malgrat les diferències, al final els dos companys ____ van resignar i van continuar treballant junts.
a) se'n b) **s'hi** c) es **Resignar-se a les diferències (pronon HI).**

6. Laura és bona amiga: sempre ____ pots comptar en moments difícils.
a) en b) **(hi)** c) Ø **Pots comptar amb ella (pronon HI).**

6. Subratlla 'opció correcta per als textos següents. Recorda que no cal pronom si no podem 'continuar' l'oració:

Durant l'assemblea, alguns estudiants van plantejar canviar el reglament del centre. Molts companys es/se'n/s'hi van oposar, mentre que d'altres van preferir no pronunciar-se. Un grup reduït va proposar noves activitats i de seguida es/s'hi/se'n van dedicar amb entusiasme. Però alguns no van tardar a queixar-se/se'n/s'hi de les dificultats organitzatives i fins i tot uns quants se'n/s'hi/es van riure, com si el projecte fora una pèrdua de temps.

Quan es va presentar el nou pla d'estudis, molts professors no es/se'n/s'hi van atrevir a opinar obertament. El director va procedir a llegir cada punt i va informar Ø/ne/hi detalladament. En un moment determinat, un professor es/se'n/s'hi va referir a un canvi que considerava negatiu. De fet, molts alumnes ja s'hi/se'n/s'havien adonat perquè ja ho havien comentat entre ells. Tot i això, altres estudiants hi/en/Ø dubtaven i preferien esperar abans de fer cap valoració.

Després de la reunió del consell escolar, el president va optar per ajornar la decisió. Alguns pares no hi/n'Ø estaven d'acord, però finalment s'hi/es/se'n van resignar. Una mare va recordar que l'escola havia de comptar amb més recursos i que, sense mitjans, no seria possible avançar. Algun alumne, en canvi, es/s'hi/se'n va conformar amb la situació i va decidir no amoïnar-se/se'n/s'hi més.

L'equip de futbol local havia perdut diversos partits i molts aficionats ja es/s'hi/se'n penedien d'haver confiat tant en l'entrenador. Altres, en canvi, continuaven creient hi/ne/Ø i esperaven que l'equip es recuperara. Els jugadors també Ø/hi/en eren conscients i alguns es/s'hi/se'n van dedicar en cos i ànima, entrenant cada dia. Però n'hi havia que només es limitaven a jugar un poc, sense posar-ne/hi/Ø massa interès.

7. Completa el verb haver amb o sense hi:

1. A la reunió d'ahir hi havia més de cinquanta persones. **Verb haver-hi/existir.**
2. Si vols aprovar, Ø hauràs de treballar molt més. **Haver de (obligació).**
3. Quan vaig arribar, ja Ø havien començat a parlar de l'assumpte. **Haver auxiliar+participi.**
4. A l'armari no hi ha cap jaqueta d'hivern. **Verb haver-hi/existir.**
5. El director li va dir que Ø havia de lliurar l'informe abans del divendres. **Haver de (obligació).**
6. En aquell poble petit només hi havia una botiga de queviures. **Verb haver-hi/existir.**
7. Quan vaig veure la pel·lícula, ja Ø havia llegit el llibre. **Haver auxiliar+participi.**
8. Aquesta vesprada Ø ha de fer-se una reunió d'urgència. **Haver de (obligació).**
9. Hi haurà moments per fer preguntes durant la conferència. **Verb haver-hi/existir.**
10. Quan vam arribar a la meta, ja Ø havien acabat la cursa quasi tots els participants. **Haver auxiliar+participi.**

8. Completa amb el pronom correcte (fixa't en la frase amb coma):

- De llibres, en vaig llegir molts aquest estiu. **Molts llibres.**
- No en van comprar gaires, de pomes, perquè eren molt cares. **Gaires pomes.**
- De problemes, n'hem tingut uns quants, però tots tenen solució. **Uns quants problemes.**
- D'aquella qüestió, en van parlar durant hores. **Parlar de la qüestió.**
- A aquest projecte, s'hi van dedicar amb molta energia. **Dedicar-se al projecte.**
- Del professor, tothom se'n recordava amb afecte. **Recordar-se del professor.**
- A la reunió, hi van assistir tots els professors. **Assistir a la reunió.**
- Al poble, no hi queda ningú a les nits d'hivern. **Quedar al poble.**
- Allí, no hi tornaré mai més. **Tornar allí.**
- Amb la pedra, hi va trencar la closca. **Trencar la closca amb la pedra.**

9. Tria l'opció correcta:

1. El llibre ____ vaig comprar ahir és molt interessant.
a) que el b) **que** c) que en
2. La persona ____ vaig telefonar no em va contestar.
a) a qui li b) **a qui** c) a qui hi
3. Els companys ____ vaig parlar durant la reunió no hi estaven d'acord.
a) amb els quals en b) **amb qui** c) amb els quals hi
4. El problema ____ vam parlar va quedar sense resoldre.
a) del qual en b) **del qual** c) de què en
5. El poble ____ vivia la meua àvia era molt menut.
a) en el qual hi b) **en el qual** c) on hi

Si el relatiu ja fa de complement → no cal pronom.

10. Completa amb el pronom adequat (o deixa buit si no cal):

1. Vaig veure molts estudiants i només en conec uns quants. **Uns quants estudiants.**
2. He trobat uns quants llibres nous, però no n'he agafat cap. **No he agafat cap llibre.**
3. Els periòdics que Ø vaig comprar ahir són molt interessants. **El relatiu 'que' ja fa de complement.**
4. He llegit alguns articles nous i en vaig trobar un de molt interessant sobre el canvi climàtic. **Vaig trobar un article.**
5. He rebut moltes ofertes de treball i n' acceptaré una molt prompte. **Acceptaré una oferta.**
6. Els amics que Ø van anar al viatge encara riuen de l'experiència. **No cal pronom, ja diem on van.**
7. Vaig passar tres hores estudiant en la biblioteca, però vaig aprofitar-ne poques. **Vaig aprofitar poques hores.**

11. Tria l'opció correcta:

1. En aquell moment, la ciutat va créixer ràpidament i ____ van arribar molts immigrants.
a) **hi** b) en c) Ø **Van arribar a la ciutat**
2. A la proposta, ____ van sumar d'altres idees dels estudiants.
a) **s'hi** b) se c) en **Es van sumar idees a la proposta**
3. Durant el sopar, alguns convidats van fer preguntes molt complexes, però de senzilles ____ van fer poques.
a) hi b) en c) Ø **Van fer poques preguntes**
4. L'obra que ____ van representar ahir al teatre era una adaptació moderna d'un clàssic.
a) Ø b) en c) la **Ja dic el lloc i el relatiu fa de CD, no necessitem cap pronom**
5. Al poble antic, ja no ____ queda cap comerç obert.
a) **hi** b) en c) Ø **No queda cap comerç al poble**
6. Reespecte al problema, el director ____ va adonar i va buscar una solució.
a) es b) **se'n** c) s'hi **Adonar-se del problema**
7. En el text llegit, es descriuen alguns errors ortogràfics i també ____ corregeixen amb exemples.
a) es b) **s'hi** c) se'n **Es corregeixen errors amb exemples**
8. Quan va sonar l'alarma, tots els treballadors ____ van haver d'eixir corrents.
a) Ø b) en c) **hi** **És haver de (obligació). No cal pronom**

12. Subratlla l'opció correcta de les tres opcions proposades:

Era una vesprada de primavera i al centre cívic del barri Ø/hi/n'hi havia un ambient animat: molts joves hi entraven i hi/en/s'hi sortien constantment. Alguns, després d'assistir a un taller, en/hi/Q van aprofitar per quedar-se a estudiar a la biblioteca, mentre que d'altres només hi/en/Ø van fer ús uns minuts per demanar informació.

De propostes culturals, els organitzadors n'hi/n'hi havien preparades moltes, però encara en/hi/Ø faltaven algunes per confirmar. El director del centre, a aquest projecte, li/hi/en va dedicar bona part del seu discurs i els assistents, de seguida, en/hi/n'hi van estar d'acord.

Durant la reunió, el regidor va parlar llargament de les activitats de música, però al problema de la falta de pressupost no es/se'n/s'hi va referir. Alguns assistents es van adonar de les dificultats i fins i tot uns quants es/se'n/s'hi van queixar. D'altres, més optimistes, van assegurar que sempre Q/hi/en podien comptar amb ells per a qualsevol ajuda.

Les activitats que es/n'hi/en van presentar aquell dia van tindre una gran acollida. L'obra de teatre, especialment, va agrair a molts, encara que uns pocs es/se'n/s'hi van riure de l'estil massa arriscat. De tot plegat, en/Ø/hi van parlar als passadissos durant una bona estona.

Quan va acabar la jornada, molts estudiants es van acomiadar del professor i li/hi/en van agrair la dedicació. Els organitzadors, abans de marxar, hi/ho/Q van haver d'arreglar tot el material i, cansats, van pensar que no en/els/els en quedava gaire energia.